

Turun kaupunki
PL 355
20101 TURKU

1/3

ASIA**Väestönsuojan rakentamisvelvollisuus****KANTELU/ASIAN VIREILLETULO**

Turun Sanomissa 17.3.2011 olleen artikkelin mukaan 1990-luvulla rakennetun Turun Mäntymäen kirurgisen sairaalan yhteyteen ei ole rakennettu väestönsuojaa. Apulaisoikeuskansleri pyysi sisäasiainministeriötä hankkimaan asian tutkimiseksi tarpeellisen selvityksen ja antamaan lausuntonsa asiassa 25.5.2012 mennessä.

SELVITYS

Sisäasiainministeriön pelastusosasto on antanut asiassa lausunnon 13.6.2012. Lausuntoon on liitetty Turun kaupungin keskushallinnon 30.5.2012 antama selvitys.

RATKAISU

Väestönsuojelulaki (438/1958) tuli voimaan 1.7.1959 ja se kumottiin 1.9.1999 voimaan tulleella pelastustoimilailla (561/1999). Pelastustoimilaki kumottiin 1.1.2004 voimaan tulleella pelastuslailla (468/2003). Viimeksi mainittu laki kumottiin 1.7.2011 voimaan tulleella pelastuslailla (379/2011). Väestönsuojien rakentamisvelvoitteista on säädetty edellä mainituissa laeissa.

Turun kaupunginhallituksen selvityksen mukaan uuden kirurgisen sairaalan väestönsuoja on rakennettu myönnetyn rakennusluvan mukaisesti. Väestönsuojakatselmus on suoritettu 12.12.1996 ja kohteen loppukatselmus 24.3.1997. Loppukatselmuksessa rakennus on hyväksytty käyttöön.

Turun kaupunginhallitus on selvityksessään todennut, että rakennuslautakunnan 23.6.1999 myöntämän rakennusluvan mukaista vanhan kirurgisen sairaalan laajennus- ja muutostyön edellyttämää lykkäyksen saanutta väestönsuojan 98 m²:n suuruista osaa ei ole rakennettu. Rakennuslupapäätöksen mukaan puuttuva väestönsuoja tuli rakentaa 23.6.2004 mennessä.

Selvityksestä ilmenee myös, että rakennuslautakunnan 10.6.1993 teknisen huollon uudisrakennukselle ja huoltotunnelille myöntämän rakennusluvan edellyttämää 24 m²:n suuruista väestönsuojaa ei ole rakennettu. Turun ja Porin lääninhallitus on myöntänyt helpotuksen väestön-

suojan rakentamisvelvollisuudesta siten, että rakennushankkeen edellyttämät väestönsuojapaikat tuli toteuttaa vuoden 2005 loppuun mennessä.

Edellä mainittujen rakennuslupien myöntämisaikana oli voimassa väestönsuojelulaki (438/1958). Lain 9 §:n 3 momentissa ja 9 b §:n 1 momentissa säädettiin väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta.

Nykyisin voimassa olevan pelastuslain 71 §:ssä säädetään väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta uudisrakentamisen yhteydessä. Väestönsuoja on rakennettava rakennusta tai samalla tontilla tai rakennuspaikalla olevaa rakennusryhmää varten, jos sen kerrosala on vähintään 1200 neliömetriä ja siinä asutaan tai työskennellään tai oleskellaan muutoin pysyvästi. Teollisuus-, tuotanto-, varasto- ja kokoontumisrakennusta varten väestönsuoja on rakennettava, jos rakennuksen tai rakennusryhmän kerrosala on vähintään 1500 neliömetriä. Väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta ei kuitenkaan ole, jos tontilla tai rakennuspaikalla tai yhteisessä väestönsuojassa on ennestään pelastuslaissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa säädetty määrä vaatimukset täyttäviä suojapaikkoja.

Uudessa pelastuslaissa ei ole enää velvoitetta rakentaa uutta väestönsuojaa rakennuksen peruskorjauksen yhteydessä.

Pelastuslain 75 §:n 1 momentin mukaan rakennuslupan myöntävä viranomainen voi asianomaista pelastuslaitosta kuultuaan myöntää poikkeuksen väestönsuojalle sisäasiainministeriön asetuksella säädetyistä teknisistä vaatimuksista tai valtioneuvoston asetuksella väestönsuojalle säädetyistä koko- ja sijaintivaatimuksesta, jos siihen on perusteltu syy eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia.

Pelastuslain voimaantuloa koskevan 112 §:n 3 momentin 18 kohdan mukaan uuden pelastuslain 71 §:n säännöstä väestönsuojien rakentamisvelvollisuudesta uudisrakentamisen yhteydessä sovelletaan kumotun pelastuslain asemesta sellaiseenkin rakennushankkeeseen, johon rakennuslupa on haettu jo ennen uuden pelastuslain voimaantuloa sen jälkeen kun laki on vahvistettu, jos tämän lain soveltaminen johtaa rakennuksen omistajan kannalta lievempiin väestönsuojan rakentamista koskeviin vaatimuksiin. Voimaantulosäännöksen 18 kohta koskee siis niitä tilanteita, joissa rakennuslupaa on haettu tasavallan presidentin vahvistettua lain 29.4.2011.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Sisäasiainministeriön lausunnossa todetaan, että edellä mainitussa pelastuslain voimaantulosäännöksessä tarkoitettua lievennystä ei ministeriön näkemyksen mukaan ole mahdollista käyttää kantelussa tarkoitettujen valmiita rakennuksia koskevien velvoitteiden lieventämiseen. Lausunnossa todetaan lisäksi, että Turun kaupungin rakennuslautakunnan 10.6.1993 ja 23.6.1999 antamissa rakennuslupapäätöksissä asetettua väestönsuojien rakentamisvelvoitetta ei ole täytetty voimassa olleen lainsäädännön mukaisesti.

Pelastuslakia koskevan hallituksen esityksen (HE 257/2010) voimaantulosäännöksen perusteissa todetaan, että sellaisissa tapauksissa, joissa rakennuslupa on saatu voimaantulosäännöksessä mainittua ajankohtaa aikaisemmin, väestönsuojan rakentamiseen velvollinen voisi halutessaan hakea muutosta rakennuslupaansa väestönsuojan rakentamisen osalta ja muutoksesta päättäessä voitaisiin ottaa huomioon ehdotetun uuden pelastuslain säännökset väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta. Aluehallintovirasto voisi myös myöntää yksittäistapauksessa vapautuksen väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta.

Turun kaupunki on 5.6.2013 lähettänyt oikeuskanslerinvirastolle tiedoksi kaksi Turun kaupungin rakennuslautakunnan 30.5.2013 tekemää päätöstä väestönsuojan rakentamatta jättämistä koskeviin hakemuksiin. Hakemuksiin on annettu myöntävät päätökset. Toista päätöstä on perusteltu toteamalla, että pelastuslaki on muuttunut siten, että rakennukselle ei enää tarvitse rakentaa väestönsuojaa koska sen kerrosala on alle 1500 m². Toista päätöstä on perusteltu sillä, että laki on muuttunut siten, että jos rakennuksessa, jossa ei ole väestönsuojaa, tehdään hakemuksessa esitetyn kaltainen korjaus- ja muutostyö, ei rakennustyön yhteydessä ole tarpeen rakentaa väestönsuojaa.

Totean, että pelastuslain voimaantulosäännöksen 3 momentin 18 kohdan säännöstä ei voida soveltaa tapauksiin, joissa rakennuslupapäätös on annettu voimaantulosäännöksessä mainittua ajankohtaa eli lain vahvistamispäivää aiemmin. Voimaantulevaa lakia sovelletaan pääsääntöisesti asioihin, jotka tapahtuvat tai ovat tulleet vireille lain voimaantulon jälkeen, ellei lain voimaantulosäännöksessä säädetä poikkeusta tähän pääsääntöön. Pelastuslain taannehtiva soveltaminen on rajattu niihin asioihin, jotka on lueteltu lain voimaantulosäännöksessä. Kuten pelastuslakia koskevan hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, väestönsuojan rakentamiseen velvollinen voi kuitenkin hakea muutosta rakennuslupaansa väestönsuojan rakentamisen osalta, ja muutoksesta päätettäessä voidaan ottaa huomioon uuden pelastuslain säännökset väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta.

Asiassa hankitusta selvityksestä ilmenee, että 10.6.1993 ja 23.6.1999 annettujen rakennuslupapäätösten mukaisia väestönsuojien rakentamisvelvoitteita ei ole täytetty.

Kiinnitän Turun kaupungin huomiota väestönsuojien rakentamisvelvollisuutta koskeviin säännöksiin sekä siihen, ettei uuden pelastuslain säännöksiä voida suoraan soveltaa tilanteissa, joissa rakennuslupa on saatu ennen uuden pelastuslain vahvistamispäivää.

Pyydän Turun kaupunkia lähettämään 31.12.2013 mennessä selvityksen siitä, mihin toimenpiteisiin se on tämän päätöksen johdosta ryhtynyt.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Outi Kostama

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE
POSTIOSOITE

Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL etunimi.sukunimi@okv.fi
INTERNET www.okv.fi